

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E8	3 ม.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ	การปรับค่าแรงขั้นต่ำทางเลือกและผลกระทบในหลายมิติของประเทศไทย	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของการปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ - แนวโน้มการปรับค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทย - ผลกระทบที่สำคัญจากการปรับเพิ่มค่าจ้างและค่าแรงขั้นต่ำ - ผลกระทบเชิงลบจากการปรับเพิ่มค่าจ้างและค่าแรงขั้นต่ำ - การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ - ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ - มุมมองทางการเมืองจากนโยบายที่เน้นการดูแลด้านสวัสดิการและสังคมของประชาชน 	

การปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ ทางเลือกและผลกระทบในหลายมิติของประเทศไทย

ความสำคัญของการปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ

เป็นหนึ่งในนโยบายที่มีผลกระทบทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงาน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมักเชื่อมโยงกับความท้าทายทางการเมืองและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

แนวโน้มการปรับค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทย

แนวคิดการปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำเริ่มต้นในประเทศตะวันตกช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และขยายตัวสู่ประเทศกำลังพัฒนาในศตวรรษที่ 20 สำหรับประเทศไทย นโยบายค่าจ้างขั้นต่ำเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2516 โดยมีเป้าหมายเพื่อปกป้องแรงงานจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ และสร้างสมดุลระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ผลกระทบจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละรัฐบาลไทยมีลักษณะต่างกันตามช่วงเวลาและบริบทของเศรษฐกิจในขณะนั้น

รัฐบาล พ.ศ. 2533 รัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีการเริ่มกำหนดค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ ในระดับภูมิภาคส่งผลให้ผู้ประกอบการและแรงงานในแต่ละภูมิภาคได้รับการคุ้มครองในเรื่องของค่าจ้างที่เหมาะสมและมีมาตรฐานเดียวกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมที่แรงงานมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554) การปรับค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำเป็น 300 บาทต่อวันทั่วประเทศ เป็นการปรับที่มีผลกระทบอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง **เศรษฐกิจ** เกิดการเพิ่มขึ้นของกำลังซื้อในกลุ่มแรงงาน ซึ่งส่งผลดีต่อการบริโภคภายในประเทศ แต่ก็ทำให้ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่อาจไม่สามารถรับภาระได้ **การเมือง** การปรับค่าแรงมีผลกระทบทางการเมือง ทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงกลุ่มแรงงานที่คาดหวังการปรับค่าจ้างให้สูงขึ้นตามความเหมาะสม

รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พ.ศ. 2557) การปรับค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำในบางพื้นที่อาจจะยังไม่เพียงพอในการตอบสนองความต้องการของแรงงานที่มีการปรับตัวในอัตราที่ช้า ทำให้บางส่วนของแรงงานรู้สึกว่าได้รับผลกระทบไม่เพียงพอจากการปรับขึ้นค่าจ้าง

ในปัจจุบัน รัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร (เริ่มต้น พ.ศ. 2566) การปรับค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำในระดับจังหวัดที่แตกต่างกันตามพื้นที่ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในพื้นที่ต่าง ๆ ตามที่ระบุมีรายละเอียดดังนี้ อัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาทต่อวัน ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ภูเก็ต ระยอง สุราษฎร์ธานี (เฉพาะอำเภอเกาะ สมุย), 380 บาทต่อวัน ได้แก่ เชียงใหม่ (เฉพาะอำเภอเมืองเชียงใหม่) สงขลา (เฉพาะอำเภอหาดใหญ่), 372 บาทต่อวัน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร, 359 บาทต่อวัน นครราชสีมา และ 358 บาทต่อวัน ได้แก่ สมุทรสงคราม

การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละพื้นที่นี้มีความแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจและความสามารถในการรับภาระของผู้ประกอบการในแต่ละจังหวัดหรืออำเภอ **กระทบต่อแรงงาน** คือ แรงงานในพื้นที่ที่มีค่าจ้างขั้นต่ำสูงขึ้นอาจได้รับประโยชน์มากขึ้นจากการปรับนี้ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามมา เช่น ค่าครองชีพในเมือง และ **ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ** ผู้ประกอบการในบางพื้นที่ที่ต้องรับภาระค่าจ้างที่สูงขึ้น อาจต้องปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

ผลกระทบที่สำคัญจากการปรับเพิ่มค่าจ้างและค่าแรงขั้นต่ำ

ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อตลาดแรงงาน การปรับเพิ่มค่าจ้างช่วยเพิ่มกำลังซื้อของแรงงาน ซึ่งกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ หากค่าจ้างอยู่ในระดับที่เหมาะสม แรงงานจะมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและลดภาระหนี้สิน **ภาระต้นทุนธุรกิจ** การปรับเพิ่มค่าจ้างมากเกินไปอาจสร้างภาระต้นทุนสูงแก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในธุรกิจ SMEs ซึ่งอาจทำให้ต้องลดจำนวนพนักงานหรือปรับลดค่าใช้จ่ายในด้านอื่นๆ **เศรษฐกิจมหภาค** การเพิ่มค่าจ้างอาจกระตุ้นการบริโภคในประเทศ แต่หากเพิ่มในอัตราสูงเกินไป อาจกระทบกับอัตราเงินเฟ้อและความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ **ด้านสังคม** การปรับเพิ่มค่าจ้าง

ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และเสริมสร้างเสถียรภาพทางสังคม แรงงานที่ได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมมีแนวโน้มจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรมและการอพยพแรงงานผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากค่าครองชีพสูงเกินไปโดยไม่สัมพันธ์กับค่าจ้าง อาจทำให้แรงงานไม่พอใจ และเกิดความตึงเครียดทางสังคม **ด้านการเมือง** การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความนิยมจากประชาชน แต่การกำหนดค่าจ้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบระยะยาวอาจนำไปสู่ความตึงเครียดระหว่างรัฐบาล นายจ้าง และแรงงาน **ด้านการศึกษาและการพัฒนาแรงงาน** ค่าจ้างขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้นอาจกระตุ้นให้นายจ้างลงทุนในพัฒนาทักษะของแรงงาน ซึ่งส่งผลให้แรงงานมีโอกาสพัฒนาตนเองได้มากขึ้นจากการมีรายได้ที่เพียงพอสำหรับการศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม **ด้านความมั่นคง** การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้สามารถช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพในสังคม และลดความตึงเครียดทางชนชั้น **ด้านสิ่งแวดล้อม** หากการเพิ่มค่าจ้างส่งผลให้นายจ้างลงทุนในเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะมีผลดีต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลกระทบเชิงลบจากการปรับเพิ่มค่าจ้างและค่าแรงขั้นต่ำ

ต้นทุนธุรกิจเพิ่มขึ้น การปรับค่าแรงอาจเพิ่มต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะใน SMEs ที่อาจแบกรับไม่ไหว ทำให้บางธุรกิจลดพนักงานหรือใช้เทคโนโลยีแทนแรงงาน ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะต่ำตกงานและเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคม **แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น** ค่าแรงขั้นต่ำที่สูงขึ้นอาจดึงดูดแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้าสู่ไทย หากไม่มีการควบคุมที่ดี อาจกระทบระบบเศรษฐกิจและความมั่นคง **ความสามารถในการแข่งขันลดลง** ค่าแรงที่สูงขึ้นเพิ่มต้นทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก เช่น สิ่งทอและเกษตรกรรม หากไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพ ธุรกิจไทยอาจแข่งขันสู้ประเทศที่ค่าแรงต่ำกว่า เช่น เวียดนาม **การย้ายฐานการผลิต** เวียดนามเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุน ด้วยค่าแรงต่ำกว่า แรงงานมีศักยภาพด้านภาษาอังกฤษ และนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ชัดเจน **การใช้เทคโนโลยีแทนแรงงาน** นายจ้างอาจหันมาใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนระยะยาว ส่งผลให้การจ้างงานลดลงและเกิดแรงกดดันทางสังคมจากปัญหาว่างงาน

การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ค่าจ้างขั้นต่ำที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน หากนโยบายค่าจ้างถูกกำหนดโดยขาดการวิเคราะห์เชิงลึก อาจนำไปสู่ปัญหาการย้ายฐานการผลิตของนักลงทุนต่างชาติ และเพิ่มความเสี่ยงต่อการว่างงานในประเทศ **ความมั่นคงทางสังคม** การปรับค่าจ้างที่สมดุลช่วยลดความตึงเครียดระหว่างชนชั้นในสังคม ลดโอกาสการประท้วงหรือการหยุดงานที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศ อย่างไรก็ตาม การปรับค่าจ้างในอัตราที่ไม่สมเหตุผลอาจกระทบต่อราคาสินค้าและบริการ ซึ่งทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ

และความไม่พอใจของประชาชน **และความมั่นคงทางการเมือง** รัฐบาลจำเป็นต้องรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของแรงงานและนายจ้าง การสื่อสารนโยบายอย่างโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นสิ่ง

สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและลดความขัดแย้ง การใช้นโยบายค่าจ้างเป็นเครื่องมือทางการเมืองอย่างไม่รอบคอบ อาจสร้างความไม่มั่นคงต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์

การปรับนโยบายอย่างรอบคอบ การปรับค่าจ้างขั้นต่ำควรอิงข้อมูลเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น อัตราเงินเฟ้อ ต้นทุนการผลิต และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม เช่น องค์กรแรงงาน องค์กรนายจ้าง และนักเศรษฐศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญ **การสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม** รัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือ SMEs ที่อาจได้รับผลกระทบจากการปรับค่าจ้าง เช่น การลดภาษีหรือการให้เงินสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต **การสร้างระบบติดตามและประเมินผล** รัฐบาลควรมีระบบติดตามผลกระทบของการปรับค่าจ้างขั้นต่ำทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อปรับปรุงนโยบายในระยะยาวให้เหมาะสม

มุมมองทางการเมืองจากนโยบายที่เน้นการดูแลด้านสวัสดิการ และสังคมของประชาชน

การที่รัฐบาลไทยในปัจจุบันออกนโยบายที่เน้นด้านสวัสดิการของประชาชน เช่น การปรับเพิ่มค่าจ้างค่าแรงขั้นต่ำ, โครงการ 30 บาทรักษาทุกที่ และโครงการแจกเงินให้กับประชาชน ถือเป็น**การเพิ่มความนิยมจากประชาชน** โดยที่ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับรัฐบาล โดยเฉพาะการแจกเงินหรือปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ ที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือประชาชนในกลุ่มที่มีรายได้น้อยหรือปานกลาง ช่วยเพิ่มความนิยมและความเชื่อมั่นจากประชาชน **การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี** เมื่อประชาชนเห็นว่ารัฐบาลใส่ใจในความเป็นอยู่และสวัสดิการของพวกเขา จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนและรัฐบาล ส่งผลต่อการสนับสนุนทางการเมืองในอนาคต **เสริมสร้างความมั่นคงทางการเมือง** **เพิ่มความเชื่อมั่นในรัฐบาล** การออกนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการดูแลสวัสดิการสังคมจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลในฐานะผู้ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งสามารถเพิ่มความเชื่อมั่นในรัฐบาลและเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมือง **การรักษาฐานเสียง** จากประชาชนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย

การปรับอัตราค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำเป็นหัวข้อที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ คำถามสำคัญอยู่ที่ความสมดุลระหว่างการยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ไม่เพียงต้องพิจารณาผลลัพธ์ในปัจจุบัน แต่ยังคงคำนึงถึงอนาคตและความยั่งยืนในระยะยาว ในภาพรวมแรงงานไทย ได้รับประโยชน์จากการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำแต่ต้องแลกกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น แต่ในขณะที่แรงงานต่างด้าวเหมือนจะได้รับผลประโยชน์มากกว่า เพราะใช้ชีวิตง่าย ๆ รายจ่ายน้อยกว่า และไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ดังนั้น การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำต้องควบคู่กับมาตรการอื่น เช่น การควบคุมแรงงานผิดกฎหมาย และการเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานไทย เพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต และสร้างความสมดุลและเสถียรภาพสำหรับอนาคตของประเทศไทย

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.ทก.สมย.วทบ.